

Hovedpunkter fra Personvernkommisjonens rapport

Kommisjonen gir i rapporten innledningsvis en drøfting av begrepet personvern, og dets plassering i samfunnet. Det gis deretter en omfattende oversikt over gjeldende personvernrett, både nasjonalt og internasjonalt.

- *Her omtales også spørsmål om grunnlovsfesting av personvernet, og*
- *Det stilles spørsmål om personvernregelverket er for vanskelig tilgjengelig.*

Kap. 9 Teknologiske trender

- *På det teknologiske området anbefaler kommisjonen større oppmerksomhet rettet mot teknologiutvikling, slik at vi lettere kan fange opp både personvern fremmende teknologier og teknologi som truer personvernet. Det pekes også på betydningen av utredning av teknologiens virkning på personvernet ved introduksjon av ny teknologi.*
- *Personvernkommisjonen mener det bør være en prioritert offentlig oppgave å ruste opp brukermiljøer som håndterer personopplysninger i riktig og effektiv bruk av kryptering, og at tiltak på dette området bør settes i verk snarest.*

Kap. 13 Personvern og media

- **Medieansvarslov:** *Kommisjonen foreslår at det utformes en egen medieansvarslov som definerer roller og fastslår ansvar for alle typer media, dvs. både tradisjonelle forhåndsredigerte media, og nye, elektroniske brukerstyrte og brukerutgitte massemedia og publiseringsarenaer (dvs. blogger og personlige hjemmesider).*
- **Fri rettshjelpsordning i saker mot pressen:** *Få saker mellom medier og publikum om personvern krenkelser blir rettslig prøvet. Et hensiktsmessig tiltak for å avhjelpe dette er å la fri rettshjelpsordningen utvides til å omfatte visse saker mot mediene, slik at det ikke skal være økonomien som avgrenser den krenkedes mulighet til behandling for domstolene.*
- **Organ for nettytringer:** *Det bør opprettes et eget organ som til dels kan bidra til å utvikle gode etiske retningslinjer for nettytringer, og dels kan respondere på og løse ulike konflikter i samband med nettytringer.*
- **Slettehjelp:** *Når personvernet krenkes på nettet er det viktig at det krenkende materialet slettes så snart som mulig, slik at skaden kan begrenses. PVK foreslår i denne forbindelse at det som en prøveordning kunne etableres en tjeneste bemannet med en person med teknisk kompetanse som kan bistå de som får sitt personvern på nettet krenket i oppgavene med å identifisere og oppnå kontakt med ansvarssubjekt og med bruk av selvbetjente slettetjenester.*
- **Offentliggjøring av skattelister:** *Det er viktig av hensyn til samfunnsdebatten at skattelister er tilgjengelig for publikum. For å hindre misbruk bør slik tilgang både*

for publikum og mediene kun skje på Skatteetatens nettsider, og mulighetene til søk og sammenstilling av opplysninger bør være begrenset.

- **Pliktavlevering av elektronisk materiale:** *Det finnes lovhjemmel for innsamling av elektroniske dokumenter. Personvernkommissjonen mener likevel at personvern hensyn ikke er godt nok tatt vare på i planen for pliktavlevering av elektronisk materiale som er under utvikling i Nasjonalbiblioteket. I samband med denne planen bør konsekvensene for personvernet utredes, videre hvordan uheldige konsekvenser for personvernet kan reduseres.*
- **Internasjonalisering av nettregulering:** *Norge bør være en aktiv pådriver for at regulatoriske tiltak med sikte på å styrke personvernet på nettet spilles inn i relevante internasjonale fora der Norge deltar, med tanke på bedre internasjonal samordning av tiltakene.*
- **Regler for god nettskikk:** *Nettsteder som tilhører virksomheter som behandler sensitive personopplysninger (eks. trygdekontorer) bør utstyres med en generell «immunisering» mot søkeroboter. De sidene som skal være søkbare fra eksterne søkemotorer må eksplisitt unntas fra denne immuniseringen.*

Kap. 14 Personvern for barn og unge

- **Restriksjoner på personopplysninger:** *Kommisjonen foreslår at det utredes nærmere om nettpublisering av personopplysninger om barn og unge bør ilegges restriksjoner, slik at samtykke etter personopplysningsloven § 8 (eventuelt § 9) ikke utgjør et tilstrekkelig behandlingsgrunnlag.*
- **Personvernansvarlig i skolen:** *Personvernkommissjonen foreslår at hver skole har en ansatt med spesiell kunnskap om personvern og personopplysningsloven. Skolens personvernressurs kan ha som oppgave å bistå elever i å ivareta sine rettigheter, bistå i arbeidet med å skape gode rutiner for behandling av personopplysninger internt i virksomheten, påpeke brudd på regler om behandling av personopplysninger og holde seg orientert om utviklingen på personvernområdet. Personvernkommissjonen anbefaler at spisskompetanse om personvernforhold bør finnes hos sentrale utdanningsmyndigheter, for eksempel hos utdanningsdirektoratet”.*
- **Synlige etater på nett:** *Kommisjonen anbefaler at offentlige etater med barn og unge som målgruppe er til stede med egne profiler i nettsamfunn som Facebook og Nettby. ” Kommisjonen oppfordrer Datatilsynet og Barneombudet til å utrede hvordan virtuell tilstedeværelse på ymse sosiale arenaer på nettet kan integreres i etatenes informasjons- og veiledningsarbeide rettet mot barn og unge.*

Kap. 15 Personvern i arbeidslivet

- **Helhetlig regelverk om personvern i arbeidslivet:** *Kommisjonen etterlyser et helhetlig regelverk som tydelig angir grensene for arbeidssøkere og arbeidstakeres integritetsvern, personvern og personopplysningsvern. Et hensiktsmessig og godt balansert regelverk vil etter kommisjonens oppfatning være med på å sikre etterlevelse fra partenes side.*

Kap. 16 Personvern i helsesektoren

- *Nye rutiner for å sikre retten til at sensitive helseopplysninger ikke formidles i påhør av andre. Legevisitten bør reformeres på en slik måte at taushetsplikten ivaretas.*
- *Økt bruk av pseudonymisering. Standarden for elektronisk postjournal bør utvikles slik at individualiserende kjennetegn ved enkle grep kan erstattes med genererte pseudonymer.*
- *Rett til innsyn i tilgangsløkken til pasientjournalen.*
- *Moratorium mot etablering av nye helseregistre inntil dagens registre er gjennomgått.*
- *Opplærings- og holdningsskapende tiltak for at taushetsplikten skal etterleves, eksempelvis som del av kvalitetssikringsarbeidet i helseforetakene.*

Kap. 17 Personvern i transport- og kommunikasjonssektoren

I samferdselssektoren finner kommisjonen at personvernutfordringer spesielt er knyttet til lagring av trafikkinformasjon (tele, Internett o.l.), betalingssystemer som krever registrering av trafikkadferd (elektroniske systemer for betaling i veitransport, elektronisk billettering i kollektivtrafikk), trygghet (automatisk trafikk-kontroll, kameraovervåking i kollektive transportmidler), ny kjøretøyteknologi (systemer som viser posisjonering, «eCall» o.l.). De fleste av disse utfordringene skyldes enkombinasjon av legitime ønsker om å forbedre funksjonaliteten og/eller sikkerheten ved samferdsel, kriminalitetsbekjempelse, samt teknologiske nyvinninger som muliggjør eller synes å kunne muliggjøre oppfyllelse av disse ønskene.

I lys av denne observasjonen fremmer kommisjonen følgende forslag:

- **Proporsjonalitet:** *Økt vektlegging av kravet til proporsjonalitet ved tiltenkt innføring av personverninngrepene innen kommunikasjon og transport.*
- **Datalagringsdirektivet:** *Personvernkommisjonen avga en uttalelse om EUs datalagringsdirektiv 12. juni 2008. Kommisjonen utelukker i uttalelsen ikke at politiet kan ha behov for trafikkdata i sitt arbeid. Den er imidlertid kritisk til beslutningsgrunnlaget som ligger til grunn for direktivet, og etterlyser dokumentasjon av politiets og andre myndigheters behov for trafikkdata i det omfang som følger av direktivet. Kommisjonen etterlyser videre en grundig utredning av behovet for et regelverk som sikrer politiets arbeidsmetoder og ivaretar personvernet.*

- **Sporfrie alternativer i transportsektoren:** *Kommisjonen anbefaler at det så langt råd er legges til rette for sporfrie alternativer ved betaling og bruk av transporttjenester. Bruk av sporfrie alternativer skal ikke medføre betydelige merkostnader for brukerne. Tjenestetilbyder skal informere om de sporfrie alternativene.*
- **Registrering må synliggjøres:** *Det bør gjøres en systematisk innsats for å synliggjøre overfor befolkningen de nye formene for registrering og regelbaserte systemer som i tiltakende grad integreres i produkter og omgivelser (ofte RFID-brikker). En rekke produkter som kan kjøpes i dag kommer med innebygd automatikk (eksempelvis i form av evne til automatisk å logge gjenstandens bruk og dens lokalisering). Man bør lett kunne få nærmere opplysninger om rekkevidden av denne type «intelligens».*
- **Utredning:** *Kommisjonen etterlyser en utredning av hvordan nåværende regelverk (inkludert personopplysningsloven) løser spørsmål om bruk av automatiserte registreringsenheter innebygd i produkter, og hvorvidt regelverket bør endres til bedre å fremme personvern hensyn ved produksjon og bruk av slike data.*
- **Nei til black box, ja til alkolås:** *Kommisjonen tar avstand fra innføring av automatiske registreringssystemer i alminnelige produkter (f.eks. black box i personbiler) der hensikten med registreringen er å ha en disiplinerende funksjon overfor den som bruker produktet (som bilføreren). Kommisjonen vil samtidig oppfordre til større bruk av kontrollsystemer som ikke medfører registrering av personopplysninger. Bruk av alkolås i biler er et eksempel.*

Kap. 18 Organisering av personvernmyndighetene

PVK påpeker at det kan være problematisk at Datatilsynet er både ombud og tilsyn. Samtidig konstaterer kommisjonen at det er slik de fleste av de europeiske datatilsynsmyndighetene er organisert.

- **Økte ressurser til Datatilsynet:** *Datatilsynet har for begrensede ressurser i forhold til de omfattende oppgavene tilsynet er tillagt. Dette bør løses ved at tilsynet tilføres tiltrekkelige ressurser.*
- **Om vedtak:** *Kommisjonen viser til at en stor andel klagesaker omgjøres etter behandling av Personvernnemnda, og at dette er bekymringsfullt.*
- **Regionalisering av Datatilsynet:** *Personvernkommissjonen ser det som en hensiktsmessig mulighet at en vesentlig del av ressursøkningen i Datatilsynet skjer gjennom regionalisering. Eksempelvis kan det opprettes fem regionale «Datatilsyn», ett i hver landsdel, som har et særlig ansvar for gjennomføring av tilsyn innenfor sin region, behandling av meldinger om installering av overvåkningskameraer, oppfølging av lokale personvernombud, lokal rådgivings- og informasjonsvirksomhet etc.*
- **Et råd for Datatilsynet:** *Det bør opprettes et «Datatilsynets råd» som kan fungere som et kollegialt rådgivingsorgan med en bredere sammensatt kompetanse enn den man finner i Datatilsynets profesjonelle stab.*